ז א מיי' פ"ב מהלכות יו"ט הלכה יב סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי

גבי יום מוב יודמתם לן תנא כרבי יהודה

דתנן מאין מבקעין עצים מן הקורות ולא

מן הקורה שנשברה ביום מוב מוקים לה

לב"ה כרבי יהודה מכדי מאן סתמיה למתני'

רבי מאי שנא בשבת דסתם לן כר' שמעון

ומאי שנא ביו"ם דסתם לן כָרְ׳ יהודה אמרי

םתם בת דחמירא ולא אתי לזלזולי בה סתם בי

לן כרבי שמעון דמיקל יום מוב דקיל ואתי

לולזולי ביה סתם לן כרבי יהודה דמחמיר

במאי אוקימתא בתרנגולת העומדת לגדל

ביצים ומשום מוקצה אי הכי אדמפלגי בביצה

לפלגו בתרנגולת להודיעך כחן דב"ש דבנולד שרי ולפלוגי בתרנגולת להודיעך

כחז דבית הלל דבמוקצה אסרי וכ"ת סכח

דהתירא עדיף ונפלוג בתרוייהו תרנגולת

העומדת לגדל ביצים היא וביצתה ב"ש

אומרים תאכל וב"ה אומרים לא תאכל אלא

אמר רבה לעולם בתרנגולת העומדת לאכילה

יוביום מוב שחל להיות אחר השבת עסקינן.∞

ומשום הכנה וקסבר רבה כל ביצה דמתילדא

האידנא מאתמוֹל גמרה לה סורבה למעמיה

דאמר רבה מאי דכתיב יוהיה ביום הששי

והכינו את אשר יביאו חול מכין לשבת

וחול מכין ליום טוב יואין יו"ט מכין לשבת

ואין שבת מכינה ליום מוב א"ל אביי אלא

מעתה יו"ם בעלמא תשתרי הגזרה משום

יו"ם אחר השבת שבת דעלמא תשתרי

יגזרה משום שבת אחר יום מוב ומי גזרינן

והא תניא יהשוחם את התרנגולת ומצא

בה ביצים גמורות מותרות לאכלן ביום

מוב ואם איתא ליגזר משום הגך דמתילדן

ביומיהן א"ל ביצים גמורות במעי אמן מילתא

דלא שכיחא היא "ומילתא דלא שכיחא לא

גזרו בה רבנן רב יוסף אמר גזרה יומשום פירות

הנושרין א"ל אביי יפירות הנושרין מעמא מאי

מסורת הש"ם

ל) [עיין לקמן לה: בתום׳ד״ה ונפחח], ב) שבת קח. דתנן אין מבקעין עלים. בי"ט לא מן הקורות הסדורות זו על גב זו בקרקע ועומדות לבנין: ולא מן הקורה שנשברה בי"ט. ואע"פ לקמן לא., ג) [לקמן לה:], 7) [ברכות ס. וש"ב], 6) עירובין לח: [וע"ש שעומדת מעכשיו להיסק הואיל ובין השמשות לאו להכי קיימא כיון דאתקנאי לבין השמשות אתקנאי לכולי יומא. אלמא אית לן מוקנה בתום' ד"ה אמר ביום טוב הלכך מוקי רב נחמן למתני׳ ו) לקמן ו: [תוספת׳ פ״א], דאיירי ביום טוב ובית הלל כר' יהודה ןעירובין סג: וש"נ], ה) ושם למ:ו. מ) ושמות ובעומדת לגדל בילים ומשום מוקלה: טו], י) [לקמן ג.], כ) [ויקרא יח], () [עיין בתוס׳ יבמות מחן סתם לן למתני׳ ר׳. הוא סדר מב: ד"ה סתסו, מ) ול"ל

המשנה וכשראה דברי חכם וישרו בעיניו שנאן סתם ולא הזכיר שם אומרו עליהן כדי שלא יהו שנויין מפי יחיד ונראין כאילו נשנו מפי המרובים ויעשו כמותן: ולא אתי לולוולי בה. אי מקילין בה חדא קולא לא אתי לאקולי בה טפי: דהתירא עדיף ליה. טוב לו להשמיענו כח דברי המתיר שהוא סומך על שמועתו ואינו ירא להתיר אבל כח האוסרין אינה ראיה שהכל יכולין להחמיר ואפילו בדבר המותר: ומשום הכנה. (מ) דאסרי לה ב"ה כדמפרש ואזיל: דכל בילה דמתילדה החידנה מחתמול גמרה לה. ואף על גב דבידי שמים הוא אסור דבעינן כל סעודות שבת וסעודות יום טוב שיהו מזומנות ומוכנות מבעוד יום של חול: ורבה. דאסר בהכנה שאינה בידים ממש: לטעמיה דחמר רבה. בפסחים (דף מו:) ויליף מהכא דמוקנה דאורייתא: והכינו. והומינו כגון מכאן אני אוכל למחר דאי משום הכנה בידים ולומר שיאפו ויבשלו מבעוד יום בהדיא כתיב את אשר תאפו אפוש אלא הזמנה בפה קאמר וכתיב ביום הששי וסתם ששי חול הוא ואחשבה רחמנא לסעודת שבת שיומיננה מבעוד יום ובחול: ואין יום טוב מכין לשבת. ויום טוב נמי קרוי שבת ובעיא סעודתו הזמנה והומנתה בחול. אבל סעודת חול לא חשיבה ולה שייכה בה הזמנה הלכך באחד בשבת בעלמא לית לו למיסר בינה שנולדה ביה משום דחתכו בידי

שמים דסעודת חול לא אזרכה רחמנא

זמון מבעוד יום דלא שייך בה

גזרה מוקלה: יום טוב בעלמא. אחר שבת: שבת דעלמא. שאינו אחר יום טוב: משתרי. לגמוע בילה חיה שנולדה בו: ומי גורינן. ומי אחמור רבנן בבילה למגזר התירא משום איסורא: [והתניא וכו']. וא"ת הויא לה גורה לגורה דהנך דמתילדין ביומיהם נמי אינן אסורות אלא משום גזרה דיום טוב אחר השבת תריץ הא מלי לאוקומי ביום טוב אחר השבת דהשתא איכא למיגזר אטו הנך דמתילדין ביומיהם ואשמועינן הך מתני׳ דאפי׳ בי״ט אחר השבת מותרות הואיל ואינם נולדות ומשום הנך דמתילדן ליכא למגזר דמילתא דלא שכיחא הוא בשם רבינו. והא דאמרינן בכולי הש"ס" שאין גוזרין גזרה לגזרה מהאי קרא נפקא ושמרתם את משמרתים עשו משמרת כלומר גזרה למשמרתי לתורתי ולא משמרת למשמרת שלא יעשו גזרה לגזרה: ואין י"ט מכין לחברו לא גרסינן במלתיה דרבה דהא קרא קא דריש ושני ימים רלופים בתורה לא אשכחן דמספיקא עבדינן להו: רב יוסף אמר. טעמא דבילה בתרנגולת העומדת לאכילה וכדאוקימנא ובית הלל דאסרי משום פירות הנושרין מן האילן בשבת. וקא סלקא דעתך השתא גזרה היא משום פירות הנושרין דלא נכלינהו דהא נמי לפירות הנושרין מן האילן דמיא שאף זו פרי הנושר:

ויתלוש ויברך ויקדש ברכו במן וקדשו במן שבשבת לא היה יורד מן אבל בי"ט היה יורד וי"ל דמדרשים חלוקין כדאיתא במדרש (מכילתא פ׳ גשלח) שבת לא יהיה (שמות טו) לרבות יום הכפורים לא יהיה בו לרבות י"ט שלא היה יורד בהן מן ועי"ל דאפי׳ היה יורד בי"ט מ"מ בי"ט שחל להיות בע"ש לא היה יורד מדכתיב קרא בו ביום הששי ולא כתיב ששי משמעה הששי המיוחד שהוא ראוי להכנהי ולא בששי שהוא יו"ע 🌣: בגור משום הגך דמתילדן ביומיהן. ואין זה גזרה לגזרה דמותר לאוכלן בי"ט משמע אפילו ביום טוב דלאחר השבתי: מלתא דלא שביחא היא. וקשה דלמא אם לא שחטה היתה נולדת היום ואם כן מאתמול גמרה לה ותאסר בלא גזרה מספק ₪ וי"ל דמאחר דלא נולדה ע"י כך לא חשיב גמרש ובירושלמי פליג בהא:

גבי שבת דסתם לן תנא כרבי שמעון. 6 ותימה והא הוי סתס ואח"כ מחלוקת דהא פליג ר' יהודה במתניתין ואמר אם לא נתנבלה בערב שבת אסור ואין הלכה כסתם דכי האי גונא חשיב סתם ואח"כ מחלוקת בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קכב: ושם) גבי מלתיה

דרבי יוחנן בן ברוקה דפריך סתם ואחר כך מחלוקת היא וי"ל דהחם סמיך אועוד מאי אלא דפריך בתר וכן פירש שם בקונטרם אבל לעולם מהני הסתם להיות רבים א והוי רבים רבי שמעון והוי יחיד רבי יהודה ° והלכתא כרבים כת"ק דהיינו רבי שמעון וא"ת גבי שבת נמי סתם לן כרבי יהודה כי האי דתנן (שבת דף מד.) מטלטלין נר חדש אבל לא ישן ור׳ שמעון מתיר והואיל ואוסר מוקצה מחמת מיחום כל שכן מחמת איסור דהכי אמרינו התם וי"ל דהאי סתמא עדיפא הואיל ונשנית משנה בסתם לבסוף פרק מי שהחשיך ב (שם דף קנו: ושם):

מוקים לב"ה בר"ש. וקשה דמחי מולמיה דהחי סתמח מהאי סתמא וי"ל דבעדיות לא תני לה מקולי ב"ש וחומרי ב"ה:

אין מבקעין עצים לא מן הקורות ובו'. לא מייתי מרישא דאין . מבקעין קורות דהא מיירי בסואר של קורות דהוי מוקצה מחמת חסרון כים ובהא כ"ע מודו אפי' ר' שמעון אלא מייתי מסיפא דלא מן הקורה שנשתברה וא"ת והא ר' שמעון אינו מתיר אלא ביושב ומלפה (לקמן ל:) וי"ל דה"נ הואיל ונשתברה מי בשבת מסתמא היתה רעועה מאתמול והוי כיושב ומלפה מתי תשבר קורתו ותהיה ראויה להסקה:

וב"ת כח דהתירא עדיף. פי הקונט׳ לכך כח דהתירא עדיף כשאדם מתיר סומך על שמועתו ולריך להביא ראיה לדבריו אבל איסורא אדם יכול להחמיר עליו בלא טעס: ונפלוג בתרוייהו. תימה ובכל מקום דקאמר כח דהיתרא עדיף לפרוך הכי ס'וי"ל דהכי פריך ונפלוג בתרוייהו שלא יאריך משום כך ויאמר היא ובילתה אבל בעלמא לא שייך: והיה ביום הששי וגו'. פרש"י וע"כ גא לאשמועינן

דאפילו הכנה בידי שמים (ב) בילה אסורה דאי משום הכנה בידי אדם

כלומר שיאפו ויבשלו מבעוד יום הא בהדיא כתיב את אשר תאפו

אפו אלא הזמנה בפה קאמר ואין י"ט מכין לשבת כו' ואין שבת

מכין לי"ט מכ"ם דכיון דחין י"ט מכין לשבת כ"ש דחין שבת מכין

לי"ט והקשה רש"י אם כן בינה שנולדה באחד בשבת או לאחר

י"ט תתסר מכ"ש דשבת וי"ט לא מכינין אהדדי כ"ש דלא מכינין

אחול ותירץ דלגבי סעודת חול לא לריך הכנה דאין סעודת חול

חשובה אך מימה הואיל והכנה דאורייתא היאך אופין ומבשלין

מי"ט לשבת וכ"ח ע"י ערובי תבשילין וכי אתי תקנתא דרבנן וליעקר

הכנה דאורייתא ונראה ליישב דרבה גופיה אזיל לטעמיה ס דאית

ליה הואיל ואי מקלעי אורחין חזי ליה השתא נמי חזי ליה ואפילו

לדידן ניחא דכל דבר אפוי ומבושל לא שייך ביה הכנה שאינו מחוסר

רק תקון בעלמא דמעיקרא הוה חזי ליה רק גבי בילה שהוא דבר חדש שלא היתה בעולם ולא היתה ראויה כלל מעיקרא ש' (ולאפות

ולבשל תקוני מלחא בעלמא) חימה דכאן משמע שהמן לא היה

יורד בי"ט כדפי׳ רש"י הששי הראוי להכנה וזהו בחול והא אמרג

מורן פט פוע ע מ מ ט מ מקא סעיף א: ה ב מיי' פ"א שם הל' יז סמג שם טוש"ע א"ח סית תלה סעיף ד: מי תלה סעיף ד: מ ג ד מיי שם הלי סמג שם טוש"ע א"ח סי תקג סעיף א וסי תקיג סעיף ה וסי תקמ :סעיף א

י ה מיי׳ שם טוש״ע א״ח סי׳ תקיג סעיף א: יא ו מיי׳ שם טוש״ע א״ח סי׳ שכב סעיף א ב: יב ז מיי׳ פכ״א מהלכות שבת הל' ז סמג לארו

תורה אור השלם 1. והיה ביום הששי ַזְּיִּרְיָּהְ בָּיוֹם הַשְּׁשְּׁר וְהַכִּינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר ילקטו יום יום:

רבינו חננאל

ואקשינן נמי אהא, [ו]מאי טעמא דרבי שסתם המשנה, דסתם לן ביו״ט חילוף מה שסתם לנו ירא אופין ומבשלין בו דהא אופין ומבשלין בו ועושין בו כל צרכי אוכל נפש [נ"א: דהא אופין ומבשלין וכל צורך אוכל נפש עושין ביום טוב], ואי שרית להו מוקצה אתו לזלזולי ביה. לפיכד אומיר וסתם לן לחומרא, אבל שבת דחמיר להו, אע"ג דשרית להו מוקצה, כגון חתיכת דילועין לפני בהמה, וכגון נבלה לפני הכלבים וכיוצא בהן, לא אתו לזלזולי בה, ומשום הכי לא (איתמר) [אחמר] בה אלא שנאה בהלכה המסורה בידם. ואקשינן על רב נחמן, . אוקימתא למתני בתרנגולת העומדת לגדל ביצים ומשום מוקצה, אדמפלגי בביצה. נפלגי בתרנגולת גופה, דהיא עצמה מוקצה היא, שלא היתה מוכנת מאתמול לעולם בתרנגולת העומדת לאכילה, והכא ביו"ט שחל [להיות] אחר השבת ומשום הכנה. . האידנא מאתמול גמרה לה, ורבה לטעמיה דאמר קרא והכינו את אשר יביאו, [נ"א: דאמר רבה והיה ביום הששי והכינו] חול מכין לשבת, וחול מכין ליו״ט, ואין שבת מכינה ליו"ט ולא יו"ט גזירה כו׳. ופשוטה היא. רב יוסף אמר גזירה ביצה שנולדה ביו״ט משום פירות שנשרו האילן ביום טוב, אם נתיר הביצה שנולדה ביום טוב יאמר שנילות ביום טוב יאמו הרואה כשם שהביצה שנישרה מן התרנגולת מותרת, כך פירות שנשרו האילן משום מאי אסורין,

הגהות הב"ח

דהתיראז, **כ**) ופסחים מו:ז.

יט (לשון מיותר], פי (ועי׳ תוספות עירובין לח: ד״ה

ואין ופסחים קנוז. ד"ה מהן,

(א) רש"י ד"ה ומשום הכנה הוא דחמרי: יות המספר. (ב) תום' ד"ה והיה וכו' בידי שמים דהיינו בילה:

גליון הש"ם

גמ' ובי"ם לאחר שבת עםקינן. היינו דמשום גזירה אטו י"ט אחר שבת. רשב"א בשבת דף קמט ע"ח ד"ה הכח במרחה של מתכת: תום' ד"ה גבי שבת וכו' והלכתא ברבים. עיין יכמות דף מכ ע"ב תוס' ד"ה סתס ודף (מו) [מד] ע"ל תוס' ד"ה

מוסף רש"י

אין מבקעין עצים מן הקורות. סואר של הקורות המוקלות וסדורות הישנה שנשברה היום ומהשתא להסקה קיימא ואפ״ה אסור הואיל ובין השמשות לא איתכן להכי (ווזרח קוד.).

מוסף תוספות

א. כיון שנשנית סתם בלשוז רבים. רשנ״א ינמות דמשמע עיקר. רשב"א ועי' מהרש"א. ג. במדרש אחר. תר"פ. ג. במדרש אחר. תר"פ. T. (ו)[ד]אי ביו"ט לא ירד במאי ברכו משאר י"ט. תר"פ. ה. ברשב״ל ליתל: דממעט, דכל ה׳ הידיעה הידיעה ממעטה. 1. דהיינו של חול שכן הוא רוב הימים. מוס׳ הרא"ש עירובין לח: ד"ה ואין גזירה אטו ביצה דמתילדא היום. רא"ש. דאי בי"ט רלאחר השבת אסור לא היה סתים לן לישנאה להיתירא, דהא איכא יו"ט דלאחר השבת דאסור. לענ״6. ח. [ד]הוה ליה דאוריתא ספיקא יואריות ולחומרא. כ״ן. 10. של אמש הכנה גמורה לפי שלא נגמרה אפרוחים אלא בלידה, ואף לאכילה נמי אינה חשובה לגמרי כי אם